

„EDINOST“

izhaja dvakrat na teden, vsako sredo in soboto ob 1. uri popoldne.

„Edinost“ stane:

za vse leto gl. 6.—; izvan Avst. 9.— gl.
za polu leta „ 3.—; „ 4.50
za četrt leta „ 1.50; „ 2.25

Posamično številke se dobivajo v prodajalnicah tobaka v Trstu po 5 nov., v Gorici in v Ajdovščini po 6 nov.

Na naročbe brez priložene naročilne se upravnništvo ne odra.

EDINOST

Oglas in oznanila se računajo po 8 nov. vsakega v petitu; za naslove z debelimi črkami se plačuje prostor, kolikor bi ga obseglo navadnih vrstic. Poslana, javno zahvale, osmrtnice itd. se računajo po pogodbi.

Vsi dopisi se pošiljajo uredništvu v ulici Carintia št. 25. Vsako pismo mora biti frankovano, ker ne frankovana se ne sprejemajo. Rokopisi se ne vračajo.

Naročilno, reklamacijske in inserate prejema upravnništvo v ulici Carintia 25. Odprte reklamacije se prosto pošiljajo.

Glasilo slovenskega političnega društva za Primorsko.

• V edinost je moč.

Vabilo na naročbo.

Ob začetku prvega četrtletja vabimo svoje naročnike, da pravočasno ponovno svojo naročbo in da skušajo nam pridobiti novih naročnikov. Časi so resni in morda se nam bliža doba, ko bo narod slovenski krvavo potreboval ne odvisnih glasil, zahtevajočih prava naša ne oziraje se ne na desno ne na levo. Nam je resna volja, pri katerih-si-bodi odnošajih brezobzirno zagovarjati narodni naš interes, a v tem boji trebamo duševne in gmotne podpore naroda. Kdor se torej strinja z našimi načeli, stopi hitro v naš krog.

Cena listu je:

za vse leto . gl. 6.—
za polu leta „ 3.—
za četrt leta „ 1.60

Uredništvo in upravnništvo.

Ustajenje.

Odrešenik človeštva ustal je od smrti! —

Rajsko veselje prevladuje danes po vsem krščanskem svetu: veselje, izrasujoče se v milodonečem petju, razlega jočem se po božjih hramih; v ubranih svokih, donečih nam iz lin zvonikov in veselih in jasnih obrazih vseh onih, ki so si ohranili blažilno vero do Onega, ki je je za nas trpel in nas odrešil — do Odrešenika svojega. Gorje nam, ako bi vera ta izginila izmed človeštva, vera do Odrešenika našega!

Danes praznujemo torej ustajenja dan, ko smo postali deležni neizmerne milosti božje. In v lepšem in primernem času niti ne bi mogli praznovati veličastnih teh praznikov, nego jih istinito praznujemo. Po naravi, vzbudivši se iz zimskega spanja, pojavlja se novo veselo življenje; livad in polja tužno zimske lice preminja

se ravnokar v krasno, pisano, cvetoče raznobojno pomladansko ogrinjalo. Nilito divna, pomembna analogija mej dogodki, vršivšini se pred 19 stoletji, katerih spomin slavimo danes, in preobrazbo v naravi, kakoršna se leto za letom vrši po onem divnem in harmoničnem redu, določenem po božji previdnosti? Duhtedeča cvetja kras in gozdov zelenje pričata nam o preporodu v naravi — krščanski svet pa praznuje svojega ustajenja in svoje odrešitve dan!

Ustajenje božjega Sinu — ustajenje v naravi — o da bi mogli analogijo to raztegniti tudi na trpeči rod naš: na mili nam slovenski rod; da bi mogli radostno vzklikati: dá, ustali smo iz groba narodnega mrtvila; tu smo. krepki, čili, jaki in — zdravi.

Ali govorimo resnico: ustali smo sicer tudi mi, oglašili smo se tudi mi pred svetom ali ustali smo se sponami vred, koje nas dan-danes tu pa tam istotako tišče, kakor so nas tiščale skoz stoletja. Ozrimo se v Istro, ozrimo se na Koroško, ozrimo se na Štajarsko — povsodi zazremo isto žalostno sliko: povsodi vidimo, kako se mora v dramljeni narod naš boriti z nepoštenostjo in krutostjo nasprotnika in predaodki onih, koji naj bi bili zaščitniki pravice in resnice — one resnice, ki nas uči: vsak človek je po božji pado bi vetvarjen, in ker je tako, je torej vsak človek vsakemu drugemu človeku — brat. In ker pa narod ni druzega, nego skupina toliko in toliko po božji podobi vetvarjenih ljudi, jasno je, da je tudi vsak pojedini narod v svoji skupnosti po božji podobi vetvarjen. Po isti logiki, ki je veljavna za mejsobojno življenje posamičnih ljudi, smemo torej trditi, da so si vsi narodi — bratje. Kakor pa je nenaravno, nečloveško in ne krščansko, ako brat zatira rodnega mu brata, tako nečloveško in božjim zakonom protivno je, ako jeden narod zatira drugega, ko sta si vender brata.

Narod je torej skupina toliko in toliko po božji podobi vetvarjenih ljudi! Iz tega sledi, da je božja volja, ako je tolike različnih narodov na svetu; ali z drugimi besedami: narodnost prišla nam je od Boga — božja hči je. Ako pa je tako, obsojeni so oni, ki nam neprestano kriče hripavim svojim glasom: proč z narodnostjo, kajti ona je izrodek poganstva! Mi pa opetujemo: ne izrodek poganstva, ampak hči božja je narodnost. In ako ljubimo svojega Stvarnika, spoštovati moramo to, kar nam je vetrarila dobrotna njega roka; dolžnost je nas vseh, da čuvamo in hranimo to, kar nam je prišlo od Boga. Teda sveta nam bodi tudi narodnost, ker nam je prišla od Boga!

Vzbudili smo se torej tudi mi iz narodnega spanja in vdrčili iz mrtvila: vstali smo tudi mi in se oglašili mej svetom. Ali jaki, krepki, čili in zdravi nismo: dogodki sadnjih dni pravijo nam, da nam je bolno srce! Ako pa srce boleha, ki je središče vsega življenja in ki bi moralo skrbeti za pretakanje življenjske soka po žilah naših, naravno je, da narodni naš život hira in da ne more okrevati.

Aleluja! kliče nam danes cerkev; vsemu krščanstvu pluje danes prša same radosti in hvaležne se spominja božjega Sinu, ki je premagal smrt in ustal iz groba. Iskrene molitve vzkipevajo danes proti nebu iz tisuč in tisuč človeških src, hvalečih in slavečih Odrešenika svojega.

In duša naša, topeča se v rajskih teh spominih na odrešenje človeštva: na ustajenje Odrešenika, pridružuje se združeni molitvi milijonov in milijonov, ali s čutom hvaležnosti spojena je tudi prošnja:

Milostni Bog podeli nam moč, da nepokvarjeno ohranimo to, kar si nam Ti sam podelil — narodnost našo. Volja Tvoja je bila, da se je iz spanja vdrčnil narod naš — podeli mu tudi milost, da se otrese spon, koje ga še

vedno tišče, in da mu prej ko prej ozdravi srce. Usmili se nas, da postanemo čili, jaki, krepki, zdravi in — svobodni in da smo enakopravni bratje mej drugimi brati-narodi; dovoli nam, da tudi v narodnem pogledu skoro praznujemo — ustajenja dan. —t—

Tržaški župan in Slovenci.

Po toli slavljenu enakopravnosti smo si vsi narode enaki, vsi imamo enake pravice. V koliko smo mi Slovani enaki, znamo le predobro že davno; v koliko smo mi tržaški Slovenci posebe, povedalo se nam je jasno pred kratkim časom. Ne le, da nismo tržaški Slovenci enaki italijanskim svojim sodeželanom, podobni jim niti nismo, ker smatra se nas, — in to je že od sile preveč — kot bitja brez proste volje in razuma, da ne rabimo ostrejšega izraza. Ali kakó vrló so se zmotili plemeniti naši sosedje!

Pred par meseci izvolil se je tržaškemu mestu in njega okolici novi župan. Da si nismo o tej izvolitvi obetali nikakoršnega sadú, je umevno — nasprotno: bili smo pripravljani na iste krivice in presije, s kojimi so nas milostno obsipali njegovi predniki.

Presenedilo nas je zato tembolj, ko smo slišali, da novi župan ni neprijazen Slovincem in da se je izrazil: „Io procurerò, che si rispetti la nazionalità dei Territoriali, però bisogna che anche loro rispettino la nostra nazionalità“. Če druzega ne, priznal je s temi besedami, da so okoličani druge narodnosti, kar naši nasprotniki opetovano zanikujejo trde, da Tržačanje, okoličani in meščani, so italijanske narodnosti.

In zakaj ne bi tržaški Slovenci pokazali, da niso oni rovarji, revolucionerji, kakor so jih razupiva, marveč, da so pripravljani ustrediti želji svojega glavarja ter spoštovati svoje laške sosedje! Da bi pa temu spoštovanju moralo odgovarjati spoštovanje

— Kaj je prišel z uma! Zlomite dveri! ukazal je Praksin.

Glasno ropotanje razlegalo se je po vsem gradu od sekir in lomenja, s katerimi so sekali in lomili vrata.

Naposled bila je debela hrastova dver vas v špicah in vsi šli so v sobo, potem v grofovo spalnico in v druge bližnje izbe . . .

Starca ni bilo nikjer. Nekoliko potov obšli so iznova grofove izbe, no ni ga bilo. — Išcite ga . . . vzkliknil je srdito Praksin. — Kaj misli, skriva se pred menoj, kakor otrok pred varuhinjo, v svesti si krivnje. Kaj — se šali ali je prišel z uma! Išcite!

Pretekla je jedna ura . . . Preteklo je nekoliko ur. Vsi služabniki grada preiskali so že v zamišljenosti in praznovremnem strahu ves grad.

Starca, ki se je delal grofom Zareckim, ni bilo nikjer.

— On je pametnejši, kakor sem si mislil! dejal je Praksin v šali. — No to bo čudno, ako ga nikakor ne najdemo. Posreči se vam, baron, nastopiti iznova vaša prava nasledstva.

(Konec prih.)

PODLISTEK.

On . . .

Povest grofa E. A. Saliasa.

XII.

(Dalje.)

Lorenc pustil je Bogdana in spustil se naglo v oni del grada, od koder se je slišalo šumenje in donenje glasov.

V sobi, kjer je bival Zaher, bil je trop ljudi. Tu bil je tudi poluoblečeni Bahmutskij in z njim tajnik Fajko.

Na divanu ležal je stegujen Zaher brez znaka življenja z višnjevim obrazom in nekoliko ven molečim jezikom.

— Kaj je to? vzkliknil je Lorenc.

— Mrtev je, oglašil se je Bahmutskij.

— Se je li obesil?

Da. Visel je. Tam na žreblji pri postelji. Sluge so ga sneli še gorkega s petlje. Tresli so ga . . . Mislili so ga drgniti, no kakor se vidi, ni bilo treba. Je prepozno.

— Že jutraj so ga obesili! oglašil se je Fajko. — Nedavno . . .

— So ga li obesili? je prašal baron.

— Da. Jaz tako mislim . . . Pride Viktor Pavlovič k njemu. Odloči sam. A jaz tudi mislim nekaj v teh stvarah.

— Sam se ni obesil. Marveč obesili so ga, po mnenju g. Fajko, je dejal Bahmutskij. — Dasi je visel na žreblji, so vender na njem sledovi nečesa . . . Sledovi bo-be z drugim. Roke so razprskane, glava je prebita . . . Da, tudi nožič pri postelji je zlomljen . . . Zunaj je posoda razbita . . . Ničesa ne razumem! Vragi rode se v tem gradu. Tu je strašno celo bivati in spati . . . pristavil je Bahmutskij smeje se.

— Kaj je? zaslišal se je glas Praksina. — Je Zaher mrtev?

— Ravno tako! Izvolite pogledati . . . dejal je Fajko. — Izvolite tudi pogledati, da se ni mogel obesiti sam na tem žreblji. In glejte zakaj . . .

Fajko začel je objasnovati Praksinu stvar podrobno in pametno, kakor je sodil. Ko je končal, dejal je Praksin tiho:

— Popolnoma res. Zadušen je, a potem obešen. A kdo ga je usmrtil po vašem mnenju?

Fajko posmejtal se je dvomljivo.

— Komu bilo je treba oprostiti se

Zaherja? pristavil je Praksin. — Kdo je ubijalec?

— Da, odgovoril je Fajko. — Vse to je razumevno in dokazati bo gotovo popolnoma . . .

— Nemožno, pretrgal mu je Praksin besedo.

— Ne. Morda prav lahko.

— Kako?

— Ta dva trgala sta se prav hitro. Ako so na Zaherjevem telu taka znamenja, tedaj so tudi na njem, na onem . . . pokazal je več udarcev in znamenj.

— Idimo takoj! vzkliknil je Praksin. — Obrnivši se zagledal je Lorenc in pristavil veselo: — Nu, baron . . . Stvar gre dobro . . . Naj si boče stokrat grof Zareckij, ubivati ljudi mu vender ne pustimo . . . Za to se sodi in pošilja v Sibir.

XIII.

Namestnik šel je z Lorencem, Bahmutskim in nekaterimi služabniki k grofovi sobi. Dveri bile so zaprte . . . Dolgo so klicali. Praksin, zgubivši potrpenje, ukazal je udariti na vso moč.

Odgovora ni bilo.

